

ВИМОГИ

до безпечності та окремих показників якості дитячого харчування

I. Загальні положення

1. Ці Вимоги поширюються на:

1) дитячі суміші початкові та дитячі суміші для подальшого годування;

2) дитяче харчування на основі зернових, що вироблено для задоволення потреб здорових дітей грудного віку, в період їх відлучення від грудного годування, та здорових дітей раннього віку, як доповнення до раціону та/або для їх поступової адаптації до звичайних харчових продуктів, і що належить до однієї з наступних категорій:

каші та інші зернові харчові продукти, які відновлюються молоком чи іншою придатною для цієї мети рідиною, що має поживні речовини;

каші та інші зернові харчові продукти, інгредієнт/інгредієнти яких мають високий вміст білка, що відновлюються водою питною чи іншою придатною для цієї мети рідиною, яка не містить білок;

макаронні вироби, що споживаються після приготування у киплячій воді питній або інших придатних рідинах;

сухарі, печиво, хлібці та інші подібні зернові харчові продукти, що призначені для безпосереднього споживання або для споживання після подрібнення з додаванням води питної, молока або інших придатних для цієї мети рідин;

3) продукти прикорму.

Для цілей цих Вимог термін «продукти прикорму» не охоплює дитяче харчування на основі зернових.

2. Зазначені в пункті 1 цього розділу харчові продукти не можуть розміщуватися на ринку України, якщо вони не відповідають цим Вимогам.

3. Ці Вимоги не поширюються на дитяче харчування для спеціальних медичних цілей.

4. Цими Вимогами встановлюються правила застосування пестицидів під час первинного виробництва продукції, що використовується для виробництва харчових продуктів, зазначених у пункті 1 цього розділу, та їх максимальні межі залишків.

Максимальний вміст інших забруднюючих речовин у харчових продуктах, зазначених у пункті 1 цього розділу повинен відповідати вимогам Державних санітарних правил і норм «Максимально допустимі рівні окремих забруднюючих речовин у харчових продуктах», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 13 травня 2013 року № 368, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 18 травня 2013 року за № 774/23306 та Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 12 травня 2010 року № 400, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 01 липня 2010 року за № 452/17747.

5. Інші терміни вживаються у значеннях, визначених Законами України «Про дитяче харчування», «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» та «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів».

II. Вимоги до дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування

1. Дитячі суміші початкові є єдиним харчовим продуктом, який може бути розміщено на ринку України як такий, що може в повній мірі задовольняти харчові потреби здорових дітей грудного віку протягом перших місяців життя до введення продуктів прикорму.

2. Дитячі суміші початкові повинні вироблятися з джерел білка, визначених у додатках 1 і 2 до цих Вимог, а також інших інгредієнтів за умови, що їх придатність для харчування дітей з народження була встановлена за допомогою визнаних на міжнародному та/або національному рівні наукових даних.

3. Дитячі суміші для подальшого годування повинні вироблятися з джерел білка, визначених у додатках 2 і 3 до цих Вимог, а також інших інгредієнтів за умови, що їх придатність для харчування дітей грудного віку від шести місяців і старше була встановлена за допомогою визнаних на міжнародному та/або національному рівні наукових даних.

4. Дитячі суміші початкові та дитячі суміші для подальшого годування повинні бути вироблені у такий спосіб, щоб їх вживання не потребувало будь-якого попереднього приготування, крім додавання води питної або іншої придатної для розведення цих сумішей рідини.

5. Дитячі суміші початкові та дитячі суміші для подальшого годування, що пропонуються як готові до вживання або відновлені шляхом розведення відповідно до інструкцій виробника, не повинні містити залишків пестицидів, рівень яких для кожного окремого пестициду перевищує 0,01 мг/кг, за винятком пестицидів або їх метаболітів, максимальний рівень залишків яких наведено у додатку 4 до цих Вимог.

6. В первинному виробництві продукції, призначеної для виробництва дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування, забороняється використовувати пестициди, зазначені у додатку 5 до цих Вимог.

Пестициди, зазначені у додатку 5 до цих Вимог, слід вважати такими, що не застосовувались, якщо їх залишки не визначаються на рівні 0,003 мг/кг і менше відповідно до вимог, що встановлені до лабораторних досліджень (випробувань) Законом України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин».

7. Вимоги, зазначені у пунктах 5 та 6 цього розділу, застосовуються як до дитячих сумішей початкових, так і дитячих сумішей для подальшого годування, що пропонуються до реалізації, як готові до вживання, так і до відновлених шляхом розведення відповідно до інструкції виробника.

8. Тільки поживні речовини, що зазначені в додатку 6 до цих Вимог, можуть використовуватися для виробництва дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування з метою забезпечення у харчуванні дітей грудного та раннього віку вмісту:

мінеральних речовин;

вітамінів;

амінокислот та інших речовин, що мають поживну цінність.

9. Для речовин, наведених у додатку 6 до цих Вимог, щодо яких у законодавстві України не встановлено критерії чистоти, можуть застосовуватися відповідні критерії, встановлені Комісією з Кодексу Аліментаріус, іншими відповідними міжнародними організаціями, Міжнародною Фармакопеею та/або законодавством Європейського Союзу.

III. Вимоги до дитячого харчування на основі зернових та інших продуктів прикорму

1. Основний склад дитячого харчування на основі зернових повинен відповідати параметрам, наведеним у додатку 7 до цих Вимог.

2. Основний склад продуктів прикорму повинен відповідати параметрам наведеним у додатку 8 до цих Вимог.

3. При виробництві дитячого харчування на основі зернових та інших продуктів прикорму можна додавати тільки поживні речовини, наведені у додатку 9 до цих Вимог.

4. Дитяче харчування на основі зернових та інші продукти прикорму не повинні містити залишків для кожного окремого пестициду на рівні, що перевищує 0,01 мг/кг, за винятком пестицидів або їх метаболітів, максимальний рівень залишків яких наведено у додатку 4 до цих Вимог.

5. У первинному виробництві продукції, призначеної для виробництва дитячого харчування на основі зернових та інших продуктів прикорму забороняється використовувати пестициди зазначені у додатку 5 до цих Вимог.

Пестициди, зазначені у додатку 5 до цих Вимог, слід вважати такими, що не застосовувались, якщо їх залишки не визначаються на рівні 0,003 мг/кг і менше відповідно до вимог, що встановлені до лабораторних досліджень (випробувань) Законом України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин».

6. Вимоги пунктів 4 та 5 цього розділу застосовуються до дитячого харчування на основі зернових та інших продуктів прикорму, які пропонуються до реалізації, як готові до вживання, так і відновлені шляхом розведення молоком чи іншою придатною для цієї мети рідиною відповідно до інструкції виробника.

IV. Маркування, представлення і реклама

1. Маркування, представлення і реклама видів дитячого харчування, зазначених в пункті 1 цих Вимог, здійснюється відповідно до Законів України «Про дитяче харчування», «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів» та «Про рекламу» з урахуванням особливостей, встановлених цими Вимогами.

2. На маркуванні дитячого харчування поруч з його назвою зазначається вік дитини, з якого вона може споживати такий харчовий продукт.

3. На маркуванні дитячого харчування, що потребує додаткової підготовки до споживання, зазначається інформація щодо способу приготування та/або використання такого харчового продукту.

4. Інформація про поживну цінність дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування, що передбачена частиною першою статті 23 Закону України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів», зазначається в повному обсязі незалежно від розміру найбільшої поверхні упаковки або контейнера.

5. Крім обов'язкової інформації про поживну цінність, що передбачена частиною першою статті 23 Закону України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів», обов'язкова інформація про поживну цінність дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування повинна включати кількість кожної мінеральної речовини (крім молібдену) та кожного вітаміну.

6. Крім обов'язкової інформації про поживну цінність, що передбачена частиною першою статті 23 Закону України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів», обов'язкова інформація про поживну цінність дитячих сумішей початкових повинна включати кількість холіну, інозитулу та карнітину.

7. Обов'язкова інформація про поживну цінність дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування:

- 1) не може повторюватися на маркуванні;
- 2) не включає зазначення кількості солі;
- 3) може бути доповнена інформацією про:
 - кількість компонентів білка, вуглеводу або жиру;
 - співвідношення сироваткового білка та казеїну;
 - кількість речовин, які визначені законодавством про безпечність та якість харчових продуктів, якщо вони не охоплюються пунктами 5 і 6 цього розділу;
 - кількість інших речовин, доданих відповідно до вимог законодавства про безпечність та якість харчових продуктів.

8. Енергетична цінність і кількість поживних речовин на маркуванні дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування:

- 1) повинні зазначатися на 100 мл готового до вживання харчового продукту після приготування відповідно до інструкції виробника. Ця

інформація може додатково зазначатися на 100 г харчового продукту, що пропонується кінцевому споживачу;

2) не зазначаються у відсотках від відповідних референсних величин споживання, крім випадків, передбачених пунктом 9 цього розділу.

9. Крім зазначення енергетичної цінності і кількості поживних речовин на 100 мл готового до вживання харчового продукту, на маркуванні дитячих сумішей для подальшого годування може наводитися інформація про вітаміни та мінеральні речовини у відсотках від референсних величин споживання, наведених в додатку 10 до цих Вимог, на 100 мл готового до вживання харчового продукту після приготування відповідно до інструкції виробника.

10. Складові обов'язкової інформації про поживну цінність, зазначення яких не вимагається Законом України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів» для інших харчових продуктів, розміщуються на маркуванні дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування після інформації про поживну цінність, складові якої визначені в частинах першій та другій статті 23 Закону України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів».

11. На маркуванні дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування зазначаються інструкції щодо відповідного приготування для споживання та зберігання, а також попередження про небезпеку для здоров'я дитини у разі їх невідповідного приготування або зберігання.

12. На маркуванні, в представленні та рекламі дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування, зазначається попередження про безумовну перевагу грудного вигодовування.

13. Заборонено застосування тверджень про поживну цінність та про користь для здоров'я для дитячих сумішей початкових.

14. На маркуванні дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування можуть наводитися позначки щодо лактози, відповідно до додатку 11 до цих Вимог.

15. На маркуванні, в представленні та рекламі дитячих сумішей початкових, а також на маркуванні дитячих сумішей для подальшого годування забороняється використовувати малюнки/фото дітей грудного віку або текст, який ідеалізує ці харчові продукти. Допускаються графічні зображення для полегшення впізнаваності дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для

подальшого годування, а також для ілюстрації методів приготування цих харчових продуктів.

16. Маркування, представлення та реклама дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування:

1) не повинні містити терміни «гуманізована», «материнське», «адаптована» або терміни, подібні до них за суттю;

2) повинні бути такими, що унеможливають плутанину між цими харчовими продуктами та дозволяють споживачам чітко їх розрізнити.

17. На маркуванні дитячих сумішей початкових зазначається повідомлення про:

1) те, що цей харчовий продукт придатний (призначений) для дітей грудного віку у разі, якщо вони не годуються груддю;

2) перевагу грудного вигодовування та рекомендацію про використання цього харчового продукту тільки за рекомендацією лікаря загальної практики – сімейним лікарем чи лікарем-педіатром. Перед зазначенням цього повідомлення та рекомендації повинні розміщуватися слова «важливе повідомлення» або «важливо», або «важлива інформація», або їх еквівалент. Ця вимога стосується також представлення та реклами дитячих сумішей початкових.

18. На маркуванні дитячих сумішей для подальшого годування зазначається інформація про те, що:

1) цей харчовий продукт придатний (призначений) тільки для дітей у віці старше шести місяців;

2) його призначення має бути тільки частиною різноманітного харчування дитини;

3) цей харчовий продукт не повинен використовуватися як замінник грудного молока протягом перших шести місяців життя;

4) рішення про початок годування дитячою сумішшю для подальшого годування, повинно прийматися на основі індивідуальних потреб організму дитини тільки за рекомендацією лікаря загальної практики – сімейним лікарем чи лікарем-педіатром.

19. Заборонена реклама дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування крім випадків, передбачених пунктами 20 – 22 цього розділу.

20. Дозволена реклама дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування тільки шляхом розміщення у публікаціях, присвячених догляду за дітьми грудного віку, що призначені для закладів охорони здоров'я та лікарів, а також у наукових виданнях (публікаціях). Зазначена реклама може містити тільки спеціальну науково підтверджену інформацію, яка не повинна натякати чи створювати переконання, що штучне вигодовування є рівноцінним грудному вигодовуванню або має переваги перед ним. Положення цього пункту не застосовуються до дитячих сумішей для подальшого годування, якщо виконуються умови, передбачені пунктом 21 цього розділу.

21. Реклама дитячих сумішей для подальшого годування дозволена за умови визнання МОЗ, статусу України як країни, що не входить до переліку країн з високим ступенем ризику дитячої смертності, та встановлення можливості реклами дитячих сумішей для подальшого годування.

22. Реклама дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування не може здійснюватися шляхом розповсюдження зразків таких харчових продуктів або застосування інших засобів, зокрема:

- 1) розповсюдження спеціальних видань;
- 2) розпродажу за зниженими цінами;
- 3) розповсюдження талонів (купонів), що дають право на знижку;
- 4) надання іншого товару при реалізації. Виключенням із зазначеної вимоги є надання зразків дитячих сумішей початкових та дитячих сумішей для подальшого годування для професійного оцінювання та/або наукових досліджень в наукових установах.

23. На маркуванні дитячого харчування на основі зернових та інших продуктів прикорму обов'язково зазначається така інформація:

- 1) вік дитини, але не менше чотирьох місяців, починаючи з якого може вживатися цей харчовий продукт;
- 2) присутність або відсутність глютену, якщо рекомендований вік, з якого може вживатися цей харчовий продукт, становить менше шести місяців;

3) енергетична цінність, виражена у кДж та ккал, вміст білків, вуглеводів та жирів, що виражений у числовій формі на 100 г або 100 мл харчового продукту, або там де це є доцільним, на кількість харчового продукту, який пропонується для споживання;

4) середня кількість кожної мінеральної речовини та вітаміну, для яких у додатках 7 та 8 до цих Вимог встановлений відповідний рівень вмісту, виражена у числовій формі на 100 г або 100 мл готового до вживання харчового продукту, або там де це є доцільним, на кількість харчового продукту, який пропонується для споживання;

5) у разі необхідності, про належне приготування з вказівкою щодо важливості дотримання такої інструкції.

24. Крім середньої кількості кожної мінеральної речовини та вітаміну, що вказуються відповідно до положень підпункту 4 пункту 23 цього розділу, на маркуванні дитячого харчування на основі зернових та інших продуктів прикорму, може наводитися середня кількість інших мінеральних речовин та вітамінів, якщо їх назви наведені в додатку 9 до цих Вимог. Ця кількість виражається у числовій формі на 100 г або 100 мл готового до вживання харчового продукту або, де це є доцільним, на кількість харчового продукту, який пропонується для споживання.

25. Крім середньої кількості кожної мінеральної речовини та вітаміну, що зазначається відповідно до положень підпункту 4 пункту 23 цього розділу, на маркуванні дитячого харчування на основі зернових та інших продуктів прикорму, може наводитися відсоток від їх референсної величини споживання, наведеної в додатку 12 до цих Вимог, за умови, що цей відсоток дорівнює або більше 15.

Відсоток від референсної величини споживання розраховується на 100 г або 100 мл готового до вживання харчового продукту або, де це є доцільним, на кількість харчового продукту, який пропонується для споживання.

**Генеральний директор
Директорату громадського здоров'я
та профілактики захворюваності**

Ірина РУДЕНКО